

Сергій Павлюк: «Театр не може бути сталим»

Сергій Павлюк – заслужений діяч мистецтв України, головний режисер Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру ім. М. Куліша.

Народився 22 грудня 1978 року. У 2005-му закінчив Київський національний університет культури і мистецтв за спеціальністю «Театральне мистецтво».

Дебютував із постановкою «Дума про братів неазовських» Л. Костенко у Черкаському академічному музично-драматичному театрі ім. Т. Шевченка. Згодом працював у Рівненському академічному музично-драматичному театрі та Коломийському драматичному театрі. З 2007-го року приєднався до творчого колективу Херсонського театру.

У його доробку – 117 вистав. Режисер має багатий досвід спілкування і творчі роботи не тільки у херсонському, а й в інших театрах України та близького зарубіжжя (Білорусі, Румунії, Польщі, Франції, Угорщини, Португалії, Грузії тощо).

Лауреат премій ім. М. Аркаса (2014 р.), І. П. Котляревського (2016 р.) та премії НСТДУ ім. С. Данченка (2016 р.). Батько 5 дітей.

Режисер Сергій Павлюк.

Спілкувалась Альона Мовчан

– 117-та прем'єра! «Труффальдіно» за н'єсою Карла Голдони «Слуха двох панів» у Миколаївському національному українсько-му театрі драми та музичної комедії. Чому саме цей твір?

– Мене запросив на цю постановку очільник театру Микола Берсон. Ідея виникла ще до війни, а прем'єра відбулася аж у листопаді 2022-го.

– Миколаїв постійно обстрілюють російські військові. Не кожен би наважився поїхати... Як проходили репетиції?

– Я приїхав у Миколаїв у серпні, працював два місяці. Можна сказати, що у мене є задатки хвороби Урбаха-Віте (жартوما; у пацієнтів спостерігається відсутність страху – А. М.). Та й після окупації у Херсоні вже нічого не страшно. Тривоги лунали постійно, і велика повага до акторів – вони працювали, попри постійні обстріли. Прилітало і за чотириста метрів від театру, було зруйновано будинок... Здебільшого вночі. До центру міста долітали ракети С-300, по окраїнах били легкою зброєю.

Я приїхав, і в першу ніч було аж три прильоти поряд із будинком, де ночував, – на відстані 350 метрів! Та з часом до вибухів і сирен звикаєш. Коли я там працював над наступною прем'єрою про Квітку Цісик, прильоти вже не лякали.

– Ви пригадали про виставу у Кропивницькому... Там випустили «Бондарівну» за н'єсою І. Карпенка-Карого. Як готували?

– Виставу готував до 140-річчя Театру корифеїв. Треба було обрати щось із корифеїв. Довго ламав голову, і врешті натрапив на п'єсу Івана Карпенка-Карого «Бондарівна», написану в 1884 році за однойменною думою. Фактів її постановки в Україні я поки не знайшов. Головну героїню, доньку старого козака, облюбував поляк. За допомогою поспіак і зрадників він її викрав, намагався згвалтувати,

Тетяна не піддалась, за що він її вбив. Я трохи переінакшив сюжет на сучасний лад, і негідником став не поляк, а москаль. У кінці ж вистави були покарані всі зрадники, а головна героїня залишилась живою! До речі, надихала мене картина «Мамай», я навіть використав її сюжет при оформленні вистави...

– Чи пригадаєте сьогодні свою першу виставу?

– Перша моя вистава – «Дума про братів неазовських» Ліни Костенко. Прем'єра відбулась у 2005 році у Черкаському музично-драматичному театрі ім. Т. Шевченка. У дев'ятому класі я почув радіовиставу режисера Сергія Проскурні, дізнався про гетьмана Павлюка, зацікавився. Згодом почав вчитися на режисера, і дипломну роботу, не сумніваючись, зробив саме за цим матеріалом. І уявіть – вистава досі є в репертуарі театру!

– За 17 років у професії ви випустили 117 вистав. Де чекаєте натхнення?

– Не знаю, подобається мені це.

– Яка з робіт запам'яталася найбільше?

– Я постійно у пошуку, мені цікаво ставити все: від моно-вистави до опери. Театр не може бути сталим, у ньому не буває чітких меж. Є кілька робіт, які позначають новий напрям у моїй творчості. Потужними вважаю виставу «Фаворит», яку ставив у Херсоні, «Калігула» у Рівному, «Вій» у Коломиї... Мені подобається не вистава, як результат, а сам процес боротьби з драматургом. Про «Віа» я можу в окремому інтерв'ю розповісти: про що твір, і чому Гоголь писав саме так, а не інакше.

– Є у вас якась особлива формула створення вистави?

– Класична формула: є театр, є п'єса... Добре, коли є ко-

манда: хормейстер, балетмейстер, сценографи та художники-постановники... На мою думку, досить потужні художники-постановники – це родина Ридванецьких.

Хороша команда – ключ до успішної роботи. А далі, звичайно, бажано, щоб були професійні талановиті актори та більш-менш адекватна матеріальна база. Здебільшого виникають проблеми з фінансуванням, і з того, що я планую, вдається втілити 20–30%. Є люди, які реалізують все на 100% – це Максим Голенко, Іван Уривський, Тамара Трунова...

– У театрі Куліша 23 лютого відбулась ваша прем'єра «Вічність і ще один день» за п'єсою Милорада Павіча.

– Я вдячний покійному Віталію Малахову – він порадив мені Павіча «Вічність і ще один день». Прочитав, мені сподобалось, але тоді була пандемія, і все ніяк не вдавалось реалізувати проєкт. І ось після двох років репетицій нарешті сталася довгоочікувана прем'єра!

Це імерсійна вистава-меню для театральної вечери. Тобто вона складається із чотирьох частин: аперитив, дві закуски (глядач може піти наліво або направо та побачити різні історії), основна дія від шеф-кухаря та три варіанти десерту. Задіяні глядачі – й саме вони обирають, яким буде фінал із трьох можливих! Вистава йде на семи сценічних майданчиках: велика, сцени на сцені, під дахом, під колом, театр-кафе, хол та партер. Стільки сил було покладено, а зіграли тільки раз – вистави, заплановані на 24 та 25 лютого, не відбулися...

– Ви були однією з ключових персон на мітингах у Херсоні, кожен день інформували у соціальних мережах про ситуацію в місті, відстоювали, що Херсон – це Україна, вас затримували російські військові... Розкажіть: як після всього змогли виїхати?

– Мене і мою родину береже Бог. Мої друзі і близькі люди виїжджали складніше. Нам пощастило. Ми прийняли рішення виїжджати, коли стало ясно, що мене у спокої не залишать. Після вимушеного виїзду Олександра Книги рашисти шукали людину, яка очолить театр. Підняли моє прізвище... Треба було вирушати. Вони могли тиснути на мене через дітей.

– Наразі ви не тільки випускаєте прем'єри, а й активно волонтерите: підтримуєте херсонців, які залишилися в окупації, а також тих, хто виїхав.

– Я вважаю, що мало роблю і міг би робити ще більше робити. У Херсоні залишилися друзі, які займаються хабом для переселенців – ми створили його ще у перші місяці війни. Зараз там проживає більше ста людей, які виїхали зі Снігурівки, Антонівки та інших населених пунктів, які постраждали від окупантів. У Києві зараз ми підтримуємо сімдесят п'ять родин, і щодня їх стає все більше.

Є, звичайно, творчі люди, завдяки яким я маю можливість допомагати херсонцям у Києві. Це артисти Дмитро Вівчарук, Юрій Дяк та Павло Вишняков. Є чимало херсонських колег, які допомагають, зокрема, логістичними питаннями займається Олена Федкевич.

– І при цьому ви ще готуєте нові прем'єри?

Так, у Кропивницькому я працюю над виставою «Ханума» Авксентія Цагарелі, з цим же театром плануємо втілити спільний серйозний проєкт із робочою назвою «Голодомор».

10 листопада 2022.

Олександр Книга: Херсонський театр у час війни

Бесіду веде Альона Мовчан

– Ви були в Одесі, Кропивницькому, нині знову в Києві... Робота на культурному фронті кипить?

– Безумовно, ми намагаємось тримати культурний фронт. У жовтні організували невеликі гастролі з виставою за п'єсою Неди Нежданой «Кицька на спогад про темінь». Це драматична розповідь жінки-переселенки зі Сходу, яка в одну мить втратила все. Нехай ми відвідали всього шість міст України – Кропивницький, Миколаїв, Одесу, Хмельницький, Тернопіль та Івано-Франківськ, – але нам це вдалося. Я їздив до Одеси на показ «Кицьки» в Театрі юного глядача. Там не тільки підтримав нашу артистку, а й домовився з директоркою театру ім. В. Василька Юлією Пивоваровою про наступні гастролі, тепер вже з нашою новою прем'єрою «Лишатися (не)можна...».

З Одеси вирушив у Кропивницький, де Театр корифеїв святкував 140-річчя і де наш головний режисер Сергій Павлюк випускав виставу за твором Івана Карпенка-Карого «Бондарівна». Домовився, що після Одеси з виставою «Лишатися (не)можна...» ми заїдемо у Кропивницький.

– Тобто колектив театру, що опинився за межами свого міста, нині окупованого, ще й прем'єри випускає! Як саме вдалося реалізувати після 24 лютого?

– Коли з Херсона вирвався наш молодий режисер Євгеній Карнаух, то він разом із акторами, які були у Полтаві, зробив театральні читання п'єси «КОЛОХЕРСОН». Її написав наш артист Антон Лисенко. Показували з 11 по 13 вересня. Тоді ж ми взялися відновлювати моновиставу «Кицька на спогад про темінь», яка в нашому репертуарі з 2017 року. На той час режисер вистави Сергій Павлюк випускав прем'єру в Миколаєві. Там і вирішили проводити репетиції «Кицьки». Зателефонували акторці, яка виконувала роль Жінки, а та не відповідає... Як з'ясувалося, вона почала співпрацювати з окупантами. Шукали заміну. Ольга Бойцова тоді була у Хмельницькому, але погодилася приїхати у Миколаїв, навіть попри те, що місто постійно обстрілювали рашисти. Домовилися за житло, місце для репетицій, знайшли текст... і тут артистка захворіла на COVID-19 та потрапила у лікарню. Працювали онлайн. Наживо репетирували всього кілька днів, а вже 27 вересня у Києві у театрі ім. Лесі Українки показали виставу. Відновили виставу «Не плачте за мною ніколи» із Ларисою Кадировою, яка зараз тимчасово базується в Мистецько-